

Стандарти за настойничество

Стандарти на Европейската мрежа за настойничество за предоставяне на настойничество на непридружени и разделени от родителите си деца

1. Недискриминация:

Децата се ползват от равни услуги за настойничество на територията на държавата, независимо от мястото на пребиваване, възрастта или имиграционния им статус

2. Отговорност и отчетност:

Децата могат да разчитат на системи за настойничество, които имат ясна основа, отговорен орган и действащи механизми за наблюдение и отчетност

3. Независимост и безпристрастност:

Децата могат да разчитат, че техният настойник е независим и безпристрастен, когато взема решения в техния най-добър интерес

4. Подход, ориентиран към детето:

Правата на децата се зачитат, защитават и изпълняват

5. Участие на детето:

Правото на детето да бъде изслушано се зачита, като се информира по разбираем за него начин за обхвата на договореностите за настойничество и наличните услуги и подкрепа, като му се дава възможност да говори, да се оплаче и да оказва влияние, и като се отдава необходимото значение към тяхната гледна точка

6. Качество:

Децата се подкрепят и подпомагат от квалифицирани, непрекъснато обучавани и добре подкрепяни настойници, които имат достатъчно време да отговорят ефективно на техните нужди

7. Сътрудничество и устойчивост:

Децата могат да разчитат на системите за настойничество, които са неразделна част от националната система за закрила на детето, разполагат с достатъчно човешки и финансови ресурси, ефективно се наблюдават и действат като връзка между детето и други агенции или лица, които отговарят за вземането действия по отношение на тях

Въведение в стандартите

През септември 2019 г. резултатите от съфинансирания от ЕС проект ProGuard за настойничество бяха предадени на EGN, един от резултатите от този проект беше по-специално инструмент, който националните системи за настойничество могат да използват, за да оценят дали собствената им система отговаря на общи и прозрачно дефинирани европейски стандарти за настойничество за непридружени деца в миграция, които националните системи за настойничество могат да използват, за да оценят дали собствената им система ги изпълнява.

Партньорите на ProGuard включваха няколко членове на EGN, а EGN и други регионални заинтересовани страни (включително Комисията и EU FRA и EUAA) бяха включени в консултация на ProGuard относно стандартите и инструмента. След това стандартите, които са част от този инструмент, бяха включени в работния план на EGN за 2020-2021 г. на EGN и обсъдени по време на 3-тата мрежова среща на EGN през септември 2021 г. Ние предлагаме тези стандарти сега да служат като стандарти на EGN в подкрепа на дейностите на EGN.

Стандартите на EGN определят основните принципи, които ръководят предоставянето на настойничество за непридружени деца в ЕС. Те се коренят в разпоредбите на Хартата на основните права на ЕС и Конвенцията на ООН за правата на детето. Ключови източници са Европейската комисия и Наръчникът на Агенцията за основните права относно настойничеството за деца, лишени от родителски грижи, както и финансираният от ЕС проект ProGuard.

Стандартите предвиждат, че има различни модели на настойничество за непридружени деца в държавите-членки на ЕС. В зависимост от начина, по който са организирани приемането и грижите за непридружени и разделени деца в тези държави, ролята на различните участници и колко непридружени деца обикновено се приемат от държавата. Стандартите на Европейската мрежа за настойничество не установяват единен модел за предоставяне на настойничество, а по-скоро предоставят общи принципи, които всеки от много различните национални модели на настойничество, по своите различни начини, може да се стреми да изпълни.

ProGuard

ProGuard разработи индикатори (и подиндикатори), които позволяват на системите да определят до каква степен се изпълняват стандартите в три измерения, а именно регулаторната среда (закон и политика), която е в основата на системата, начина, по който се управлява системата за настойничество и типовата практика на настойниците. (Вижте допълнително ProGuard PAS Tool.

Стандартите на EGN:

- помагат на членовете на EGN да укрепват настойничеството в техните страни
- обмен на подкрепа в рамките на EGN относно практиката на настойничество в цяла Европа
- информират за развитието на добри практики и изграждането на капацитет в EGN
- подкрепят приноса на EGN към развитието на европейската политика

Стандартите могат периодично да се актуализират в рамките на EGN, за да се разшири обхватът от индикатори в съответствие с развитието на законодателството, политиката и практиката. По този начин стандартите предоставят централно хранилище на знания, опит и експертиза в областта. Те са ключов практически ресурс за всички заинтересовани страни, работещи в областта.

Речник на ключовите термини, използвани в стандартите

Непридружени и разделени деца:

деца под 18-годишна възраст, които пристигат на територията на държави-членки, непридружени от възрастен, отговорен за тях по силата на закон или практика на съответната държава-членка, и докато той или тя не е действително взето под грижите на такова лице; то включва дете, което е оставено без придружител, след като е влязло на територията на държавите-членки.

Настойничество:

мярка за закрила на детето, за да се защитят висшите интереси и общото благополучие на детето и за тази цел да се допълни правоспособността на детето, когато това е ограничено от закона. Настойничеството осигурява законово представителство на детето във всички производства по същия начин, по който родителят представлява детето си (Източник Ръководство на FRA, Общ коментар № 6 на Комитета на ООН за правата на детето и Насоките на ООН за алтернативна грижа за деца).

Настойник:

настойникът е независимо лице, което защитава най-добрия интерес и общото благополучие на детето и за тази цел допълва правоспособността на детето, когато това е ограничено от закона. Настойникът действа като законен представител на детето във всички производства по същия начин, по който родителят представлява своето дете (Източник Ръководство на FRA, Комитет на ООН за правата на детето № 6 и Насоки на ООН за алтернативна грижа). В някои инструменти на ЕС и национални системи терминът представител се използва, по-специално когато се фокусира върху подкрепата на деца в административни или съдебни производства. В някои държави ролята на представителя за целите на производството и на лицето, което подкрепя детето - по отношение на грижите и благосъстоянието се комбинират, понякога са отделни. Понякога една или друга роля - или и двете - не съществуват в системата. Настойникът може да бъде разграничен от квалифицирания адвокат или друг правен специалист, който предоставя правна помощ, говори от името на детето и го представлява законно в писмени изявления и лично пред административни и съдебни органи в наказателни производства, производства за закрила или други правни производства като предвидени в националното законодателство.

Система за управление:

Системата, която трябва да бъде въведена за управление и администриране на настойници. Тя обхваща функцията за подкрепа и надзор на субекта, натоварен с управлението на настойниците, както и мрежата за сътрудничество с други субекти, която трябва да бъде установена. Такъв орган може да бъде агенция, фондация, НПО или съдебната система. В някои страни системата за управление може да се състои от редица различни елементи – напр. орган, който назначава настойник, орган, който наема и контролира настойници, и организация, която обучава и подкрепя настойници.

